

Literárněvědná činnost na filosofické fakultě brněnské univerzity v letech 1945-1955

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1955, vol. 4, iss. D2, pp. 174-193

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108170>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Z PRACÍ ÚSTAVŮ

LITERÁRNĚVĚDNÁ ČINNOST NA FILOSOFICKÉ FAKULTĚ BRNĚNSKÉ UNIVERSITY V LETECH 1945—1955

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Když byly r. 1945 po národním osvobození znovu otevřeny naše vysoké školy a začal se zase rozvíjet vědecký a kulturní život u nás, byli na filosofické fakultě dva učitelé pro českou literaturu: Dr. Jan Vilikovský, který přešel do Brna z university Komenského, a Dr. Antonín Grund, dotud docent na universitě Karlově. Uvážili-li se, že se po tak dlouhém přerušení veškeré činnosti na universitě a po těžkých ztrátách způsobených německou okupací, musilo namnoze začínat znova takřka od základů, a že počet posluchačů češtiny byl neobyčejně velký, lze snadno pochopit, že práce obou profesorů byla nadmíru svízelná a že musili při ní překonávat nejrozmanitější překážky. Měli značné potíže netoliko s obsazením přednášek, ale i seminářů, které pro množství studentů bylo nutno konat paralelně v několika odděleních. Mnoho drahocenného času zabraly profesorům i jejich četné úkoly při organizaci studia, ve veřejném, kulturním, politickém a spolkovém životě, v přednáškové činnosti mimoškolní a pod. Proto byl již v zimním semestru stud. r. 1945—1946 pověřen dvěma hodinami přednášek Dr. J. Hrabák, který se počátkem r. 1946 habilitoval. Už od zimního semestru stud. r. 1946—1947 přešel však na nově zřízenou fakultu pedagogickou (tam se stal r. 1948 profesorem) a na filosofické fakultě si ponechal jen menší úvazek. Rovněž nově habilitovaný docent Dr. O. Králík nemohl se fakultě věnovat, protože byl ustanoven na nově zřízenou Palackého universitu v Olomouci. Situace se velmi zhoršila, když Dr. J. Vilikovský předčasně 15. listopadu 1946 zemřel. Semetr dokončil J. Hrabák a v letním semestru si rozdělil úvazek s doc. KU Dr. Ant. Škárkou. Od zim. sem. stud. r. 1947—1948 převzal doc. Dr. A. Škarka celý úvazek po prof. Dr. J. Vilikovském, ale protože současně působil i v Praze a v Olomouci, situace na fil. fak. v Brně byla svízelná. Poměry se obrátily k lepšímu, když část přednášek z oboru české literatury převzal zase Dr. J. Hrabák a od r. 1950 nově habilitovaný docent Dr. A. Závodský. Začátkem r. 1952 však odešel z fakulty Dr. A. Škarka a do příznivého vývoje, který byl účinně podporován též ustavením katedry českého jazyka a literatury v r. 1951, neblaze zasáhl nenadálý skon Dr. A. Grunda 14. listopadu 1952. Tu bylo třeba učinit rychlé opatření, aby pravidelný chod na katedře nebyl narušen. Hned na začátku r. 1953 byl předveden z brněnské pedagogické fakulty na filosofickou fakultu Dr. J. Hrabák a mimo to byli pověřeni některými přednáškami a cvičeními vědeckými aspiranti Dr. Dušan Jeřábek a Dr. Milan Kopecký a později asistenti Karel Palas a Vlastimil Válek.

Literárním historikům na bohemistické katedře práce v posledních letech neubýlo, nýbrž hojně přibýlo. Sluší vzpomenout alespoň něco z jejich četných úkolů. Mají značný počet hodin na fil. fak., jsou v redakcích časopisů, jsou členy rozmanitých vědeckých institucí, vedou v rámci celostátního vědeckého výzkumu široce založené přípravné práce (prof. Dr. J. Hrabák pro dějiny starší české literatury a doc. Dr. A. Závodský k tematizaci Horník v literatuře Ostravska), konsultují na dálkovém studiu v brněnských pobočkách VŠRJ v Praze a VŠP v Olomouci, přednášejí ve Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí, při univerzitních slavnostech, v rozhlase a jinde ještě, účastní se různých vědeckých konferencí a vědeckých exkursí atd.

Jestliže za takovýchto podmínek právě — byl jen ve zkratce — vyjmenovaných, které vyžadují nepochybně mnoho vytrvalého úsilí a mnoho času, vykonali členové bohemistické katedry kus poctivé práce také na poli literárněvědném, jak o tom podává příznivé svědectví zvlášť i jejich činnost publikační, je třeba tuto činnost hodnotiti dozajista kladně. To ovšem nikterak neznamená, že se lze s ní plně uspokojit; naopak, je nezbytně nutné vědeckou práci ještě více zvýšit a ještě více publikovat, neboť především takto zdůrazní bohemistická katedra spolu s jinými katedrami filosofické fakulty MU účinné právo na svou existenci.

Prof. Dr Jan Vilíkouský. * 15. dubna 1904, † 15. listopadu 1946

1. Knižně:

Pisemnictví českého středověku. Praha 1948, str. 236.

2. Studie a články:

Starší literatura slezská a její význam v literatuře české. Sb. Slezsko, český stát a česká kultura. Opava 1946, str. 114—125. — *K počátkům slovenské literární kritiky.* LF 1946, str. 179—192.

3. Edice:

Legenda o sv. Kateřině. II. vyd., Praha 1946. Předmluva, str. 7—17, edice, poznámky a slovníček, str. 19—177. — *Próza z doby Karla IV.* II. vyd., Praha 1946, edice str. 5—240, doslov a poznámky, str. 241—265.

Prof. Dr Antonín Grund. * 3. dubna 1904, † 14. listopadu 1952

1. Studie a články:

Čelakovský, Erben, Franta, Krolmus. Sborník Prátelský kruh Boženy Němcové, 1945. — *Pohádkáři Erben a Němcová.* Ročenka Chudým dětem, 1945. — *Erben a Jihoslované.* Seifertův časopis Kytice, 1946. — *K politické lyrice Svat. Čecha.* Sborník Svatopluku Čechovi, Praha 1946, str. 277—290. — *Bedřich Václavěk.* LSMS 1946, str. 141—146. — *Renesanční Tance smrti.* LF 1948, str. 202—211, 277—293. — *Slovanství v novočeské literatuře.* Sborník Slovanství v českém národním životě, Brno 1947, str. 120—132. — *Slezsko v době českého obrození a jeho místo v českém literárním vývoji 18. a 19. století.* Sborník Slezsko, český stát a česká kultura, Opava 1946, str. 139—154.

2. Edice:

K. J. Erben, Kytice. Nár. knihovna, sv. 3, 1948,¹ 1949,² 1951;³ edice str. 1—168, doslov, str. 169—174. — *Z. Winter, Mistr Kampanus.* Nár. knihovna, sv. 14, 1950. — *T. Nováková, Drašar.* Národní knihovna, sv. 10, 1949,¹ 1952;² doslov, str. 491—499. — *V. Hálek, Povídky.* Národní knihovna, sv. 28, 1951; doslov, str. 537—545. — *V. Dyk, Milostná juvenilia.* Klub knižní tvorby Kmen 1948, edice str. 1—14, doslov, str. 15—17. — *Hynek z Poděbrad, Boccacciovské rozprávky.* Památky staré literatury české, sv. 7, Praha 1950; úvod, str. 5—24, edice, str. 29—142. — *Kratochvílné rozprávky renesanční.* Národní klenotnice, sv. 55, Praha 1952; edice, str. 1—174, doslov, str. 177 až 194, poznámky a slovníček, str. 196—205.

3. Vydání a úprava prací A. Nováka:

A. Novák, Dějiny českého písemnictví. 2. vyd. přehlédl a doplnil, Praha 1946, str. 303; doslov vydavatelův, str. 304—306. — *A. Novák, České písemnictví s ptací perspektivy.* 3. vyd. přehlédl a upravil, Praha 1946, str. 96; doslov, str. 97—98. — *A. Novák, Stručné dějiny literatury české.* Vydal spolu s Rud. Havlem; zkrácené znění 4. vyd., Olomouc 1946, předmluva I—III, text, bibliografie, rejstřík, str. 5—812.

Prof. Dr Josef Hrabák

(Nejsou uvedeny stati zcela krátké nebo jen informativního rázu.)

1. Samostatné publikace:

Petr Bezruč a jeho doba. Opava 1946. Str. 16. II. vyd. 1947. Str. 20. — *Staročeská satira.* Praha 1952, Orbis. Str. 40. — *Úvod do teorie verše.* V tisku. [SPN. vyjde jako pomocná kniha pro vysoké školy.]

Studie, recenze a referáty:

Príspevek k charakteristike slohu Boženy Němcové (sborník Z doby Boženy Němcové, 1945, str. 61—71). — *Petr Bezruč a jeho doba* (sborník Slezsko, český stát a česká kultura, 1946, str. 155—170. Vydáno pak samostatně pod tímž titulem srovn. sub. 1. — *Za Věrou Liškovou* (List Sdružení moravských spisovatelů 1, 1946, str. 147—151). — *Poesie Jiřího Ortena* (List SMS 1. 1946, str. 277—282). — *Poznámky o Sládkově verši a strofice* (sborník J. V. Sládek, 1946, str. 59—67). — *Slovanské motivy v starší české literatuře* (sborník Slovanství v českém národním životě, 1947, str. 57—78). — *F. M. Bartoš, Co víme o Husovi nového* (referát, LF 1947, str. 43—44). — *Theorie literatury* (Slovo a slovesnost 10, 1947, str. 60—61). — *Korespondence a zápisky F. L. Čelakovského* (ČMM 1946, str. 230—232). — *Nad básnickým dílem P. Bezruče.* (Katalog výstavy P. Bezruče v Brně 1947, str. 19—24). — *Smilova škola a staropolské básnictví* (Slavia 1947, str. 165—171). — *Ze studií o adjektivním a adverbialním žiulu v Roudnickém Umučení a v Legendě o sv. Kateřině* (LF 1947, str. 105—121 a 216—230). — *O krizi současné české prózy.* (Blok 2, 1947, str. 10). — *Pět studií o Petru Bezručovi* (referát ve Slezském sborníku 1947, str. 179—182). — *Bezručův sborník* (referát, tamtéž, 182—185). — *A. Závodský, Petr Bezruč* (referát, tamtéž, 193—194). — *Kapitola bezručovská* (List SMS 2, 1947 až 1948, str. 6—11). — *Jar. John, Eskamotér Josef* (kritika, tamtéž, 41—42). — *K problematice básnických překladů* (tamt., 47—49). — *O staročeské literatuře na střední škole* (Zprávy pro čestínáře 2, 1947, str. 12—15). — *Nad Jungmannovým překladem Ztraceného ráje* (List SMS 2, 1947—1948, str. 70—77). — *O literární periferii a dětské knize* (tamt., 81—84). — *Historie jedné knihy* (o Johnových Večerech na slavníku, tamt., str. 107—108). — *O censuře a poručnickování v umění* (tamt., 94—97). — *Z novějších slovanských prací o teorii literatury* (tamt., 114—118). — *Z nové literatury o P. Bezručovi* (tamt., 25—26). — *Několko poznámok o členení literárneho vývinu* (Litteraria historica slovaci I—II, 1946—1947, str. 164—169). — *Frant. Siedlecki, theoretik polského verše* (List SMS 2, 1947—1948, str. 130—134). — *Dva románové debuty* (Audy a Pluhař; tamt., 1947—149). — *Oldřich Králík, Otokar Březina* (referát; tamt., 222—224). — *Kapitolky ze srovnávací metriky česko-polské* (Ročenka pedag. fakulty 1947, str. 153—176; též zvláštní otisk). — *O jednom literárněvědném termínu a o některých aktuálních úkolech literární historie* (List SMS 2, 1947—1948, str. 233—235). — *O významové stránce adjektivního a adverbialního žiulu v Roudnickém Umučení a v Legendě o sv. Kateřině* (Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi, 1948, str. 166—181). — *Několik poznámek o slovesných tvarech* (Linguistica Slovaca IV—VI, 1948, str. 299—301). — *Úvahy o některých problémech dnešní krásné prózy* (Blok 3, 1949, str. 138—141). — *Nové dílo o české literatuře obrozenské* (Vodička, Počátky...; referát ve Slově a slovesnosti 11, 1949, str. 135—138). — *O některých problémech regionální slovesnosti* (Stav a úkoly literárněhistorického průzkumu Slezska, 1949, str. 5—13). — *O Dalimilově kronice* (Nový život 1949, č. 8, str. 66—71). — *Alois Jirásek a literatura pro mládež* (Štěpnice 3, 1949, str. 38—40). — *Doslov k Mahenovu Nejlepšímu dobrodružství* (1950, str. 177—186, Rovnost). — *Doslov k Pohorské vesnici* (1950, str. 232—247, Brázda). — *M. Dluska, Prozidia jazyka polskiego* (referát, Slavia 1950, str. 468—471). — *Jubilejní žena jungmannovská* (Slovo a slovesnost 12, 1950, str. 98—103). — *Doslov k Mahenovým Kamarádům svobody* (1950, str. 346—355, Rovnost). — *Poznámky k připravované citance pro II. tř. gymnasií* (Český jazyk, 1950, str. 118—122). — *Nad prózou Josefa Uhra* (ČMM 1950, str. 285—299). — *Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi* (referát, Slovo a slovesnost 12, 1950, str. 181—183). — *Nový pohled na české básnictví* (tamt., 191—192 — referát o Štollovi). — *Rukopisy P. Bezruče z let 1899—1900* (referát, ČMM, 1951, str. 247—248). — *Jiří Wolker, Listy příteli* (referát, tamt., 248—249). — *Doslov k Jiřímu Šmatlánu* (1951, str. 174—178; Národní knihovna sv. 27). — *Za nové pojetí literární výchovy* (Štěpnice 1952, str. 405 až 413). — *Spisovatel a skutečnost* (Slovo a slovesnost 13, 1952, str. 86—95). — *Básnické dílo Petra Bezruče* (Štěpnice 1952, str. 488—493). — *Nad dílem Jaromíra Johna* (ČMM 1952, str. 114—129). — *Zdeněk Nejedlý a starší česká literatura* (sborník Zdeňku Nejedlému, ČSAV, 1953, str. 282—299; přetištěno v Novém životě 1953,

str. 25—42 a ve sborníku Umělci Z. Nejedlému k 75. narozeninám, 1953, str. 170 až 189). — *Ze starší české literatury* (Literatura ve škole, 1953, str. 61—63). — *Bedřich Václavek jako literární vědec* (Nový život 1953, str. 475—484). — *Nová práce o staro-české Alexandreidě* (kritika Bielfeldta; Česká literatura 1953, str. 37—45). — *Poučení z prací Zdeňka Nejedlého o starší domácí tradici* (Slovo a slovesnost 14, 1953, str. 15—26). — *Kniha o ruském lidovém verši* (referát o Štokmarovi, Slovo a slovesnost 14, 1953, str. 85—88). — *Jan Drda, Krásná Tortiza*. Několik poznámek o uměleckém mistrovství (Nový život 1953, str. 1336—1347). — *Josef Dobrovský a kulturní dědictví* (sborník Josef Dobrovský, ČSAV, 1953, str. 344—360). — *M. Dluska, Studia z historie i teorii mersyfikacjii polskiej* (referát s polemikou, Slavica 1953, str. 510 až 518). — *Đábel a papež* (referát, Host do domu 1, 1954, str. 41; 1 strana). — *Dějiny naší literatury očima Zdeňka Nejedlého* (tamt., 67—69). — *Kritika naší nejnovější kritiky* (tamt., 106—110). — *Doslov k Trýbovu Císaři chudých* (1954, str. 327—332; Čs. spisovatel). — *Objevujeme husitskou poesii* (o Budyšínském rukopise, Host do domu 1954, 177). — *K šedesátinám Čestmíra Jeřábka* (ČMM 1953, str. 406—409). — *Úvod ke knížkám a svatokupectví* (1954, str. 5—11; Památky staré literatury české). — *Dvě redakce staročeské Rady otce synovi* (Studie a práce lingvistické I, 1954, str. 395—404). — *O lidovosti starší české literatury* (Česká literatura 1954, str. 219 až 251). — *Nejlepší náš satirik. Dikobraz a naše satira* (Host 1954, str. 447—453). — *Nové knížky satír* (tamt., 510—511). — *Epistola satirikům* (tamt., 1953, str. 19—22). — *Úvod k Vzájemné korespondenci Vrchlický—Albert* (ČSAV, 1954, str. 5—18). — *Posledních deset let v našem literárním životě* (Host 1955, str. 162—163). — *Hermónná knížka* (Achille Gregor, tamt., 170). — *Ještě skromnější odpověď* (tamt., 190—191). — *Protipanská cantilena inhonesta z šestnáctého století* (Sborník prací filosofické fakulty, 1955, str. 87—99). — *Život jednoho českého města* (Nejedlý, Litomyšl...; Host 1955, 222—223). — *O regionalismu v české literatuře doby před-
březnové* (sborník Dar přátelství, Olomouc 1955, str. 15—23). — *Doslov k výboru z povídek B. Němcové* (nazvanému V zámku a podzámčí, Naše vojsko 1955, str. 60) až 611). — *Úvahy o úloze starší české literatury při vytvoření kulturní pospolitosti národa* (ČČM 1955, str. 291—301).

3. Edice: a) staročeské:

Staročeské satiry, 1947, str. 95. (Úvod 5—22, poznámky, slovníček 84—91.) — *Staročeské drama*, 1950, str. 257. (Úvod 5—13, poznámky, slovníček 246—256.) — *Staročeské satiry Smilovy školy*, 1951, str. 96. (Úvod 7—26, poznámky, slovníček 73—92.) — *Lidové drama pobělohorské*, 1951, str. 242. (Úvod 5—12, poznámky, slovníček 235—241.) — *Václav E. Kocmánek, Sedm interludií*, 1953, str. 140. (Úvod 7 až 26, poznámky, slovníček 121—137.)

b) novočeské:

Jiří Mahen, Divadelní hry I (Janošík, Mrtvé moře), 1953, str. 200. (Doslov, poznámky 191—200.) — *Jiří Mahen, Drobná próza I*, 1953, str. 278. (Doslov, poznámky 269—278.) — *Jiří Mahen, Drobná próza II*, 1954, str. 323. (Doslov, poznámky 309—320.) — *Jiří Mahen, Kamarádi svobody*, 1954, str. 376. (Doslov, poznámky 365—376.) — *Jiří Mahen, Nejlepší dobrodružství*, 1955, str. 296. (Doslov, poznámky 289—296.) — *J. Mahen, Divadelní hry II* (Chroust, Ulička odvahy), 1956, str. 180. (Doslov, poznámky 171—180.)

c) pro školy:

Vložka k čítance pro IX. postupný ročník, 1954, str. 142.

4. Spoluautor čítánek:

Čítanka pro II. tř. škol středních, po prvé 1950, str. 296. Spolu s O. Audym a Fr. Tenčíkem. — Čítanka pro II. tř. gymnasií a odbor. škol, po prvé 1950, str. 201. Spolu s Vojt. Sloukou a O. Audym.

5. Činnost redakční:

a) Vědecká redakce Československé Akademie věd

Jan Hus, Knížky o svatokupectví (1954). — Vrchlický Albert, Vzájemná korespondence (1954). — Dalimilova kronika (v tisku).

b) Titulní redaktor

Čítanek pro VI., VII. a VIII. ročník.

c) Hlavní redakce

Vybraných spisů V. Hálka (od r. 1955, SNKLHU); Památek staré literatury české (od r. 1953).

d) Člen ediční rady

Národní knihovny (do sv. 50); Spisů B. Němcové (knihovna klasiků).

e) Člen redakční rady

I. roč. Nového života (1949); Listu SMS II, 1947—1948; České literatury; Hosta do domu; Časopisu Matice moravské (od roč. 71); Sborníku prací filosofické fakulty v Brně; Literatury ve škole (od roč. 3).

f) Člen redakčního kruhu

publikace O jazyce literárních děl (1952).

5. Přispíval:

do Rovnosti, Literárních novin, Svobodných novin, rozhlasu a pod. Tato činnost není zde bibliograficky zachycena.

Doc. Dr Artur Závodský**1. Knižně:**

Dobrý občan moderní obce — Paul Bureau. Kritická monografie o francouzském sociologovi. Vydal Jindřich Těšík. Hranice 1947. Stran 106. — *Studie o Petru Bezručovi*. Vydala Společnost Petra Bezruče. Opava 1947. Počteno cenou ZNV, exp. v Ostravě. Stran 166. — *Petr Bezruč, Cesta básnickým životem a dílem*. Vydal Jindřich Těšík. Hranice 1947. Stran 48. — Karel Handžel — spisovatel Ostravska. Vydalo Státní pedagogické nakladatelství. Praha 1954. Stran 112.

2. Studie a články:

K psychologii Bezručovy tvorby. Listy filologické 1947. Str. 56—57. — *Bezručovy vztahy k básníku Kytice*. Ve sborníku Vzpomínky na Petra Bezruče. Brno 1947. Str. 183—203. — *Cesta jednoho epigramatika*. Doslov ke knize Jaroslava Vojtěcha Bez narkosu. Ostrava 1947. Str. 83—88. — *Pohled na básnické dílo Fr. L. Čelakovského s hlediska společenského*. Slovesná věda 1949, str. 131—142. — *K počátkům novočeské prózy*. Slovesná věda 1950, str. 177—185. — *Nový Závada*. Slezský sborník 1950, str. 519—524. — *Na okraj dvou Bezručových básní*. Časopis Matice moravské 1951, str. 348—363. — *František Ladislav Čelakovský*. Literární noviny 1952, č. 26, 1 str. — *Petr Bezruč a Opavsko*. Přestávka Divadla Zdeňka Nejedlého 1952, str. 1—4. — *Ke genesi některých básní Petra Bezruče*. Slezský sborník 1952, str. 443 až 450. — *Realismus Bezručovy poesie*. Slezský sborník 1952, str. 461—488. — *Petr Bezruč a dnešek*. Slezský sborník 1952, str. 289—295. — *O některých otázkách naší literární vědy*. Literární noviny v červnu a červenci 1953. — *Zdeněk Nejedlý a česká literatura nové doby*. Sborník prací filosofické fakulty v Brně, 1953, č. 2—4, str. 48 až 84. — *K pramenům Ohlasu písní ruských*. Slavia 1953, str. 105—111. — *Příklad Zdeňka Nejedlého dnešní literární vědy*. Sovětská literatura 1954, str. 495—502. — *Antonín Zápotocký a česká literatura*. Sovětská literatura 1954, str. 695—706. — *Petr Jilemnický o sobě a literatuře*. Sovětská literatura 1954, str. 755—761. — *Dva obrazy iluzionistů v Nerudových Povídkách malostranských*. Sborník prací filosofické fakulty v Brně 1954, D1, str. 100—107. — *Ohlas revolučních událostí roku 1905 v české literatuře*. Sovětská literatura 1955, str. 484—521. — *Básník moravské dědiny (A. Mrštík)*. Host do domu 1955, str. 92—93. — *St. K. Neumann a nakladatel*. Host do domu 1955, str. 383 (1 strana). — *K problematice literárního zobrazení Ostravska*. K ostravskému literárnímu životu. Nová Svoboda 4. září 1955, 1 strana. — *Jeden z dokladů o působení Petra Bezruče po první světové válce*. Listy Památníku Petra Bezruče. 28. října 1955, str. 1—2. — *K problematice navázání na kulturní dědictví v literárním procesu*. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada D2. Brno 1955, str. 5—25.

3. Recenze:

Milan Rusinský: Bard prvý z Beskyd. Slezský sborník 1947, str. 186—187. — *Adolf Veselý: Petr Bezruč*. Slezský sborník 1947, str. 188—190. — *Kl. Rektorisová: Národní umělec Petr Bezruč*. Slezský sborník 1947, str. 194—195. — *Literatura k Bezručovým osmdesátinám*. Listy filologické 1948, str. 142—149. — *Alois Červinka: Za*

černým kamenem. Slezský sborník 1946, str. 249—251. — *Ludmila Hořká: Národopisné paběrky z Hlučínska*. Slezský sborník 1948, str. 272 (1 strana). — *Zdeněk Bár: Vojtěch Martínek*. Slezský sborník 1948, str. 349—350. — *Vít Sedivec: Zrod Slezských písní*. Slezský sborník 1948, str. 351—352. — *Vojtěch Jiráč: Uprostřed století*. Listy filologické 1949, str. 50—53. — *Felix Vodička: Počátky krásné prózy novověké*. Naše věda 1949, str. 147—150. — *Frank Wollman: Duch a celistvoost slovenské literatury*. Slovenská věda 1949, str. 37—38. — *Josef Kainar: Veliká láska*. Slezský sborník 1951, str. 112—116. — *Vilém Závada: Druhé vydání Sirény*. Slezský sborník 1950, str. 535—537. — *Horník 1950*. Slezský sborník 1950, str. 384—385. — *Oldřich Králík: Rukopisy Petra Bezruče*. Listy filologické 1951, str. 153—157. — *Slovenská knížka satir*. Host do domu 1954, str. 78—79. — *Láskyplný básnický hold Praze* (Pujmanová). Host do domu r. II, č. 2, str. 79—81. — *Jiří Marek: Ž cihel a úsměvů*. Slezský sborník r. 1954, str. 564—566. — *Knížka hornického humoru*. Nový život 1954, str. 553 (1 strana). — *Kritik - předchůdce*. Host do domu 1954, str. 266—267. — *Karel Sabina - kritik*. Host do domu 1954, str. 370 (1 strana). — *Spisovatelé Ostravska*. Slezský sborník 1954, str. 264—267. — *Josef Filgas: Za mrazivých dnů*. Slezský sborník 1954, str. 267—268. — *Na okraj Timofejeovy Theorie literatury*. Host do domu 1954, str. 511—513. — *Sovětské vydání povídek českých spisovatelů*. Sovětská literatura 1954, str. 530 (1 strana). — *Slovenské rozprávky M. Kukučina*. Host do domu 1954, str. 559—560. — *Román o lidech z přehrady*. Nový život 1955, str. 762—764. — *Bohatá knížka* (V. Káňa: Byl jsem při tom); Host do domu 1955, str. 365—366. — *Balada o rybářské rodině*. G. Verga: Dům u míšpule. Host do domu, str. 416 (1 strana). — *O Neumannově cestě ke komunistické straně*. Nový život 1955, str. 216 (1 strana). — *St. K. Neumann ve fotografii*. Host do domu 1955, str. 562 (1 strana). — *Významná konfese slovenského romanopisce* (Fr. Hečko: Od veršů k románům). Sovětská literatura 1955, str. 827—830.

4. Studie, články a recenze divadelní:

Z práce oblastních divadel. Divadelní zápisník 1947, str. 535—539. — *Příspěvek k poznání našeho venkovského obecnstva*. Divadelní zápisník 1948, str. 297—299. — *Za odpovídající výpravu a hudbu k Tylovým báchorkám*. Divadlo 1951, str. 933 až 934. — *Dva výborů ze staré české dramatiky*. Divadlo 1952, str. 276—279. — *O divadelních cedulích*. Divadlo 1952, str. 664 (1 strana). — *Na okraj Stehlíkových Nositelů řádů* (spolu s Dr. K. Bundálkem). Divadlo 1954, str. 69—74. — *Na okraj Gazdiny roby*. Divadelní list brněnského Státního divadla 1954, str. 20—24. — *Klubko nedorozumění u kritikách premiéry Gazdiny roby*. Program činohry Stát. divadla v Brně 3. 12. 1954 (4 strany). — *70 let stálého divadla v Brně*. Zemědělské noviny 11. 12. 1954 (1 strana). — *Ke zrodu dramatu Maryša*. Před oponou 1955, č. 3, str. 7—12; č. 4—5, str. 4—5. — *Místo Gazdiny roby v díle Gabriely Preissově a v naší dramatice*. Program Městských divadel pražských, č. 1, str. 2—6. — *Zasloužilý umělec Jaroslav Lokša*. Před oponou 1955, č. 6—7, str. 2—8. — *Jaroslav Lokša vypravuje*. Před oponou 1955, č. 6—7, str. 9—10.

Psal referáty o Beskydském divadle (r. 1945—1950) a o brněnských divadlech (1951—dosud): v Nové Svobodě, Práci, Lidových novinách, Rovnosti, Zemědělských novinách. Tato činnost není bibliograficky zachycena.

6. Překlad:

Makhali—Phal: Zpěv míru. Překlad z franštiny a předmluva. Vydal Klub revoluční kultury v Ostravě. 1945 (36 stran).

6. Zprávy:

Konference o Petru Jilemnickém. Host do domu 1954, str. 281—282. — *Konference o mezislavanských stycích v jazyce, historii a literatuře*. Sovětská literatura 1955, str. 127—131.

7. Činnost redakční:

a) Redaktor knižnice Van — vydával Klub revoluční kultury v Ostravě (v letech 1946—1949). — b) Člen redakční rady Kulturního listu (1949), Nové Lubiny (1948—1949); Sborníku prací filosofické fakulty v Brně; Sovětské literatury. 1953—1955. c) Člen redakčního kruhu publikace O jazyce literárních děl (1952),

8. Přispíval:

do Rudého práva, Rovnosti, Literárních novin, Divadelního zápisníku, Lidových novin, Práce, Nové Svobody, Zemědělských novin, rozhlasu v Praze, Brně a v Ostravě, atd. Tato činnost není bibliograficky zachycena.

Věd. aspirant Dr Dušan Jeřábek

a) Edice:

Vítězslav Hálek, O umění — doslov s vysvětlivkami, str. 303—350 (Praha, Čs. spisovatel 1954). — *V. Hálek, Povídky III* (Poldík rumař, Na vejminku, Student Kvoch, Pod pustým kopcem, Husar), Praha, Státní nakladatelství krásné literatury 1955 — doslov s vysvětlivkami, str. 425—435. — *V. Hálek, Povídky I* (Z Amorova deníku, Kterak se p. Suchý rozhněval na svět, Mladá vdova a starý mládenec, Pohádka o jednom klobouku, První láska, Bajrama, Jiřík, Přívozník, Kovářovic Kačenka, Muzikant, Samička, Muzikantská Liduška) — Praha, Státní nakladatelství krásné literatury 1956 (spolu s věd. aspirantem dr. Milanem Kopeckým) — doslov s vysvětlivkami, str. 426—437. — *Listy Al. Jiráskova litomyšlskému příteli*, Sborník prací filosofické fakulty v Brně, roč. II, č. 2—4, 1953, str. 85—109.

b) Články, recenze a referáty:

K. Špětlá, Vesnický román a prameny jeho problematiky, LF 1949, roč. 73, str. 187—193. — Psal delší dobu referáty o brněnském divadle v denním tisku a recenze z oboru literárněvědného do Listů filologických a do Hostu do domu. Tato činnost není bibliograficky zachycena.

Věd. aspirant Dr Milan Kopecký

1. Články, recenze a referáty:

K Mouřenínové Historii o jednom selském pacholku. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada D2 1955. — *Výročí Zdeňka Nejedlého v našem tisku*. Česká literatura, roč. I, str. 145—151. — *Dvě nové práce o Husově učení a husitské revoluční tradici*. Česká literatura, roč. II, str. 365—372. — *Knižní dílo J. A. Komenského*. Česká literatura, roč. III, čís. 4. — *Jan Amos Komenský, Duchovní písně*. Slezský sborník 1953, str. 303—304. — *Jaroslav Vlček, Dějiny české literatury I, II. Kapitoly z dějin české literatury*. Slezský sborník 1953, str. 433—435. — *Proní tři svazky Mahena*. Host do domu, roč. I, str. 127. — *Slavný ruský bajkář*. Host do domu, roč. I, str. 516. — *Nová volkrovská literatura*. Časopis Matice moravské 73, 1954, str. 376—377. — *N. Stěpanov, I. A. Krylov*. Slavia XXIII, str. 573 až 574. — *Prázdný život nemůže být čistý (A. P. Čechov)*. Divadelní list Státního divadla v Brně k 1. říjnu 1954. — *Ke knize A. V. Karabeleše*. Nový život 1955, str. 665.

2. Edice:

Vítězslav Hálek, Povídky I. (s Dušanem Jeřábkem; Praha 1956).

3. Redakční spolupráce:

Iz češskoj liriki (s E. Nedzelským; Prešov 1954, str. 293).

4. Články v denním tisku

Nejsou bibliograficky zachyceny.

*Zprávu sestavil doc. Dr Al. Gregor
s pomocí členů katedry.*

KATEDRA RUSISTIKY A LITERÁRNÍ VĚDY

Po osvobození v r. 1945 stál před rusistikou zvláště obtížný a odpovědný úkol: vytvořit základní podmínky pro rozvoj vědecké disciplíny, jejíž význam vyplýval z nově vzniklé společensko-politické skutečnosti. Odborníků pro obor ruské a sovětské literatury téměř nebylo. Bylo třeba je teprve vychovat. Všechny snahy z poválečného období o vytvoření svérázného vědeckého profilu rusistických literárněvědných studií byly narušovány vysokými pedagogickými úvazky nečetných

literárních pracovníků na katedře rusistiky. Tak na př. prof. Frank Wollman kromě svých přednášek ze slovanských literatur, z ruské a sovětské literatury a literární vědy, ze sovětského divadla a ruské lidové slovesnosti na fil. fakultě v Brně přednášel ještě na univerzitách v Bratislavě, později v Olomouci a na pedagogické fakultě v Praze. Pripadl mu též úkol vybudovat divadelní obor na Janáčkově akademii musických umění v Brně.

Krátce působil na rusistice po r. 1945 prof. Dr. Sergij G. Vilinskij, který přednášel ruskou literaturu na brněnské universitě již před druhou světovou válkou. Od r. 1945 supluje přednášky ze sovětské literatury Dr. Josef Jirásek.

Rusistická práce na brněnské půdě se značně rozšířila a dostala nový obsah po únorovém vítězství pracujícího lidu v r. 1948, kdy byl ještě více vyzvednut význam bádání v oblasti ruské a sovětské literatury. V souvislosti se školskou reformou bylo nutno provést reorganizaci veškeré dosavadní činnosti a pracovních metod ve výuce ruštiny; ve stud. roce 1950—1951, kdy došlo ke zřízení kateder, vzniká též samostatná katedra rusistiky, literární a divadelní vědy. Jejím vedoucím je od počátku prof. Dr. Frank Wollman. Jeho zásluhou se stala katedra též střediskem literární a divadelní vědy. Pro tyto vědní disciplíny získala katedra spolupracovníka v docentu Dr. Arturu Závodském. Protože úkoly katedry značně vzrostly, bylo nutno doplnit učitelský sbor novými silami. Trvalo jistou dobu, než se katedře podařilo zajistit dostatečný počet literárních pracovníků, neboť v mladší generaci se projevoval značný sklon k studiím jazykovědným. Záslužnou činnost vyvíjel na tomto poli býv. tajemník katedry odb. as. Ladislav Šwirkl. Na konci desetiletí 1945—1955 se však již projevuje nástup nových pracovníků. Tím dochází také k rovnoměrnějšímu rozdělení míry pedagogických úvazků.

V r. 1952 přibyl rusistice další odpovědný úkol, a to organizace a vedení dálkového studia ruštiny pro učitele v činné službě z moravských krajů. Odlišný způsob této výuky od studia řádného si vyžaduje svérázného přístupu k daným úkolům a nového vypětí členů katedry na poli pedagogickém.

Katedra rusistiky a literární vědy věnuje nemalou pozornost i popularizaci ruské a sovětské literatury a kultury vůbec. Její členové konali přednášky v organizacích SČSP a jiných masových a veřejných institucích a působili v prázdninových kursech pro učitele ruštináře. Katedra spolupracuje s Výzkumným ústavem pedagogickým, s kritikou sekci Svazu československých spisovatelů, s Čs. společností pro šíření politických a vědeckých znalostí, s brněnskou jazykovou školou; podílela se na organizaci pobytu sovětských hostů v Brně a překládala jejich přednášky.

Přílišné zatížení pedagogickou, organizační a popularizační činností bránilo členům katedry rozvinout plně vlastní vědecko-výzkumnou práci. Přesto však bedlivě sledovali ideový ruch v sovětské literární vědě a její nové zkušenosti a poznatky. O tom svědčí přehled jejich činnosti, uvedený níže. Z boje KSSS proti idealistickým úchytkám v oblasti literatury a umění vyvodili členové rusistické katedry důsledky i pro svou vlastní vědeckou a pedagogickou práci. Rada zasedání katedry byla věnována diskusím o referátu A. A. Ždanova o časopisech *Zvezda* a *Leningrad*, boji proti kosmopolitismu školy A. Veselovského a zejména diskusím, k nimž daly podnět Stalinovy stati o marxismu v jazykovědě. Byly z nich vyvozeny závěry pro literární vědu. Spoluprací členů katedry rusistiky s katedrami bohemistiky a slavistiky byl sestaven ze sovětských diskusí sborník *O jazyce literárních děl* (Praha 1952). Nové problémy, vyvstálé v sovětských literárněvědných diskusích, byly probírány na veřejných diskusních večerech, uspořádaných vedoucím katedry prof. Frankem Wollmanem. Prof. Wollman na nich seznámil zájemce s literárněvědnou problematikou v SSSR po Stalinových státech (otištěno ve *Slavii*, r. XXI, 1952, str. 109—146). Metody kritiky opravdu marxistické a pseudomarxistické byly prof. Wollmanem prakticky demonstrovány na diskusním večeru, zabývajícím se nevěcnou kritikou V. Stejskala v článku *Za vlasteneckou, marxisticko-leninskou literární vědu* (*Tvorba* XX, č. 36 z 6. 9. 1951), v němž Stejskal napadl diskusní námět *Protikladná jednota obsahu a formy v slovesném tvaru* (*Slovesná věda* III, 1949—1950, str. 209—210) a Wollmanovu stať *Dramatikovo přehodnocení historického Waldštejna* (*Slovesná věda* III, 1949—1950, str. 3—9). Další diskusní večer s katedrou historie byl věnován valdštejské otázce a opět byly ukázány rozdíly mezi marxistickým a nemarxistickým nazíráním na jistou historickou dobu a osobu. V r. 1952 seznámil prof. Wollman účastníky veřejného zasedání s problematikou srovnávacího bádání v SSSR.

Velmi podnětná pro další zintenzivnění vědecké činnosti rusistické katedry byla I. ideologická konference vědeckých pracovníků v Brně v únoru 1952, celostátní konference o významu ruského jazyka v Praze v listopadu 1952 a obě vědecké konference brněnské university v únoru 1954 a v dubnu 1955.

V listopadu 1954 se katedra rusistiky zúčastnila celofakultního zasedání o masyrkismu, na němž její členové přednesli příspěvky; věd. aspirant Dr. Jaroslav Mandát na thema Masaryk a Dostojevskij a věd. aspirant Miroslav Mikulášek na thema Masaryk a Tolstoj. Zvláštní pozornost věnovala katedra II. všesvazovému sjezdu sovětských spisovatelů, o jehož průběhu referovala v tisku a jemuž vyhradila v květnu 1955 veřejné zasedání katedry. Věd. aspirant dr. Jar. Mandát přednesl referát o průběhu jednání na II. sjezdu a o současném stavu sovětské literární vědy. V diskusi byly probrány hlavní problémy literárněvědné.

Literárněvědné diskuse ukázaly, jak naléhavá je potřeba nové učebnice teorie literatury. Z. podnětu prof. Wollmana byly uspořádány další veřejné diskusní večery, v nichž byly probrány hlavně otázky literárněvědné terminologie česko-ruské, stanoven plán a zahájeny přípravné práce (excerpcí) pro sestavení výkladové literárněvědné příručky ve formě slovníku pod vedením doc. Závodského.

Katedra rusistiky od počátku své činnosti nezapomíná na výchovu vědeckého dorostu. V současné době se při katedře školí aspiranti v oboru ruské a sovětské literatury a folkloru. Vedoucí katedry vede aspirantský literárněvědný seminář, a to nejen pro interní aspiranty katedry, nýbrž i pro pracovníky brněnské odbočky Slovanského ústavu ČSAV, v níž je prof. Wollman vedoucím literárněvědné sekce. Kromě toho vysílá katedra posluchače na studia do SSSR. Při katedře pracuje literárněvědný studentský kroužek, který řídí doc. Závodský. Posluchači katedry rusistiky sestavují literárněvědnou bibliografii pro Slavii, kde byla již jejich práce publikována. Katedra zde pracuje společně přímo se Slovanským ústavem ČSAV.

Prof. Dr. Sergij G. Vilinskij. (3. září 1876, † 15. ledna 1950)*

Přednášel ruskou literaturu a lidovou slovesnost až do svého skonu v roce 1950. Většinu svých literárně-historických prací uveřejnil v době před druhou světovou válkou.

Prof. Dr. Frank Wollman, člen-korespondent ČSAV

a) Studie a články o slovanských literaturách a o metodologii srovnávací slovesnosti slovanské:

Český slavismus, jeho minulost a program. Sborník Slovanství v českém národním životě, Brno 1947, str. 224—241. — *Slovesnost a slovanství.* Slovesná věda I, Praha 1948, str. 2—12. — *Pražská škola komparatistů.* Slovesná věda I, Praha 1948, str. 51—54. — *Osnobozovaci úkonnost slovanské slovesnosti.* Sborník Jednotou Slovanstva k míru, 1948, str. 99—101. — *O sociální a mravní podstatnost.* Blok II, 1948, str. 45—48. — *Naše pojetí slovanské filologie a její dnešní úkoly.* Slavia 18, 1948, str. 249—264. — *Duch a celistvość slovanské slovesnosti.* Sborník Obrysy Slovanstva, Praha 1948, str. 168—224. — *A propos de notre conception de la philologie slave.* Slavia 20, 1950, str. 112—114. — *Stav a úkoly slovanské filologie v Československu.* Část literárněvědná. These pro připravovaný sjezd slavistů v Moskvě. Slovesná věda II, 1949, str. 1—6.

b) Práce o divadle a z historie dramatiky:

Lid do divadla. Program, čtrnáctideník pro kulturní politiku a umění I, 1946, 3, 15/I, str. 2—3. — *Úkol kulturní Moravy a brněnského divadla zvláště.* Program, divadelní list národního divadla v Brně, II, 1946, I, 3—9, str. 5—9. — *Osud a tragická idea ve valdštejnské dramatice.* Slavia 18, 1947, str. 226—246. — *Dramatikovo přehodnocení historického Waldštejna.* Slovesná věda III, 1949—1950, str. 3—9.

c) Studie a zprávy z oboru literární vědy:

Polemika o srovnávací metodu v literární vědě. Slavia 21, 1953, str. 439—449. — *Protikladná jednota obsahu a formy v slovesném tvaru.* Námět k diskusi. Slovesná věda III, 1949—1950, str. 209—210. — *Literárněvědná problematika v SSSR po Sta-*

linových statích. *Slavia* 21, 1952, str. 109—146. — *Sovětská věda o lid. tvorbě na nových cestách*. *Slavia* 24, 1955, seš. 4, str. 402—445. — *Socialistický realismus jako kulturní epocha a styl umělecký*. *Slovesná věda* II, 1949, str. 69—80.

d) Práce z dějin slavistiky:

Murkova vědecká osobnost. *Slavia* 18, 1947, str. 1—22. — *Jan Máchal, nar. 25. X. 1855, zemřel 3. XI. 1939*. Ročenka Slovanského ústavu sv. XII. Za léta 1939—1946, Praha 1947, str. 78—80. — *Alexander Brückner, nar. 29. I. 1856, zemřel 24. V. 1939*. Tamtéž, str. 165—167. — *Vladimír Andr. Franceo, nar. 6. IV. 1867, zemřel 19. III. 1942*. Tamtéž, str. 172—175. — *Sergij Alexandrovič Borzenko: Otčina volá*. Doslov ke knize, Praha 1947, str. 383. — *Předchůdci Dobrovoškého*. *Slavia* 23, 1953, str. 413—426. — *Josef Dobrovský a jazykové literární obrození u Slovanů*. Sborník prací filosof. fak. brněnské university, 1955, řada literárněvědná D 1, str. 1—48. — *Šedesátiny A. St. Mágra*. *Slovesná věda* I, Praha 1948, str. 123.

e) Recenze:

Russko-ukrainskije literaturnyje svjazi. Red. N. K. Gudzij, Moskva 1951. — *Slavia* 21, 1952, str. 381—403. — *V. V. Golubkov, Metodika předpovanija literatury*. *Slavia* 21, 1952, str. 82—85. — *M. Murko, Paměti*. *Slavia* 20, 1951, str. 475—483.

f) Činnost redakční:

Slovanský lit. klub (od r. 1946). — *Slavia* (od r. 1946). — *Slovesná věda* (od r. 1947). — Sborník prací fil. fakulty brněnské university, řada literárněvědná (od r. 1954) a j.

Prof. Wollman je členem sekce jazyka a literatury při ČSAV a vedoucím literárněvědné sekce odbočky ČSAV v Brně. V r. 1948—1950 byl děkanem Janáčkovy akademie musických umění v Brně.

Doc. Dr. Artur Závodský

Hlavní oblastí jeho bádání jsou dějiny české literatury (srov. přehled jeho vědeckých publikací z tohoto oboru ve zprávách bohemistické katedry). Zde jsou uvedeny některé jeho práce, které se týkají literární vědy nebo ruské a sovětské literatury.

a) Studie a recenze o literární vědě a o ruské a sovětské literatuře:

Učme se ze sovětské literární vědy. *Slovesná věda* 1952, str. 185—190. — *Od buržoasní literární vědy k literární vědě marxistické*. *Rovnost* 16. března 1952. — *Co nám dává sovětské umění*. *Rovnost* ze dne 7. 11. 1953. — Rec.: *A. S. Mjasnikov, Za bolševickou stranickost v literární vědě*. *Slovesná věda* 1951, str. 233—235. — Rec.: *A. M. Jegolin, Gorkij a ruská literatura*. *Slovesná věda* 1951, str. 235—236. — Rec.: *Jiří Dimítrov, O literatuře*. *Slovesná věda* 1952, str. 69—71. — Rec.: *A. I. Burov, Významná publikace marxistické estetiky*. *Slovesná věda* 1952, str. 157—159. — Rec.: *P. Trofimov, Jednota ethických a estetických principů v sovětském umění*. *Slovesná věda* 1952, str. 159—160. — *Přátelství dvou spisovatelů (Gorkij a Čechov)*. *Sovětská literatura* 1954, str. 245—250.

Zvláštní pozornost věnuje doc. Závodský otázce uměleckého mistrovství spisovatele. Svědčí o tom články již publikované:

Básníková cesta k mistrovství. *Slezský sborník* 1954, str. 545—550. — *K uměleckému mistrovství Tolstého povídky Hadži Murat*. *Nový život* 1954, str. 83—88. — *K tajemství v uměleckém díle*. *Sb. Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi*, Brno 1948, str. 460—472. — *Čechov v sen o budoucnosti*. *Sovětská literatura* 1954, str. 503 až 513. — *Čechov — mistr novely*. *Nový život* 1954, str. 172—179.

b) Práce z oboru folkloristiky:

Jak organisovat sbírání ústní slovesnosti. *Kulturní list* 1949, str. 8—9. — Rec.: *Ludmila Hořká, Národopisné paběrky z Hlučínska*. *Slezský sborník* 1948.

c) Překlady:

Ve sborníku *O jazyce literárních děl* (Praha 1952) přeložil stati: *V. V. Novikov, Práce soudruha Stalina o jazykovědě a otázky sovětské literární vědy* (v. uvedený

sborník, str. 29—80). — *A. I. Beleckij, Význam prací J. V. Stalina o jazykovědě pro sovětskou literární vědu* (v. uvedený sborník, str. 81—94). — *D. Furmanov, O komposici*. Host do domu 1954, str. 398—401.

Odb. asistentka Dr Marie Koutná-Ondroušková

a) Články:

Eliška Krásnohorská a Puškin. 57. ročník Dobročinného komitétu v Brně, 1947.

b) Recenze:

Kn. Klassiki ruskoy literatury, Gosizdat 1952. Klasikové ruské literatury. Sovětská literatura 1954, str. 526.

Účastní se též práce v jazykovědné sekci katedry rusistiky. Tuto její práci zde neuvádíme.

c) Činnost redakční:

Byla členkou redakčního kruhu sborníku *O jazyce literárních děl* (Praha 1952).

Dr Josef Jirásek

Práce knižní a studje:

Přehledné dějiny ruské literatury. I. díl, Praha 1945, 274 stran. II. díl, Praha 1945, 227 stran. III. díl, Praha 1946, 271 stran. IV. díl, Praha 1946, 1 a 2, 177 stran. — *Rusko a my*. (Dějiny vztahů československo-ruských od nejstarších dob do r. 1914.) I. díl Brno—Praha 1946, 2, 217 str. II. díl, Brno 1946, 224 str. III. díl, Brno 1954, 227 str. IV. díl, Brno 1945, 281 str. — *Slovensko na rozcestí* (1918—1938). Brno 1946, 190 str. — *Základní ideje ruské publicistiky 16. století*. Sb. Pocta Fr. Trávníčkovi a F. Wollmanovi, Brno 1948, str. 194—202.

Věd. aspirant Dr Jaroslav Mandát

Přednesl několik veřejných přednášek o klasicích ruské literatury a propagoval ruskou literaturu v denním tisku.

b) Recenze:

Pražská universita Moskevské universitě. Sborník na počest 1755—1955. Praha 1955 (v tisku pro čas. *Naše rusistika* 1956, č. 1).

Věd. aspirant Miroslav Mikulášek

Věnuje se studiu sovětské literatury a literární vědy. Od 1. října 1955 se stal aspirantem pro tento obor.

a) Články:

Sovětsští spisovatelé hledají pravdu. Předsjezdová diskuse sovětských spisovatelů. Host do domu 1954, str. 494—498. — *Sergej Jesenin*. Host do domu 1955, str. 421—422.

b) Recenze:

D. Nagiškin, O pohádce. Host do domu 1954, str. 229. — *A. Tolstoj, Petr I.* (tamtéž, str. 513). — *VII. svazek Knihy tisíce a jedné noci* (tamtéž, 1955, str. 270).

c) Překlady statí:

J. Surkov, Kniha bojující za mír. Host do domu 1954, str. 25—27. — *Hlas sovětských spisovatelů*. Citáty z projevů sovětských spisovatelů na II. všesvazovém sjezdu. Host do domu 1955, str. 60—62. — *Michail Lukonin, Veliký pěvec sovětského lidu*. 25 let od smrti V. Majakovského. Host do domu 1955, č. 3, str. 110—115.

Účastní se kolektivní práce katedry rusistiky a literární vědy (zpracovávání literárněvědné terminologie ve formě slovníku).

(Zprávu sestavili *Dr M. Koutná-Ondroušková, Dr Jaroslav Mandát a Stanislav Žaža za pomoci členů katedry*.)

KATEDRA SLAVISTIKY

Při hodnocení literárněvědné činnosti katedry slavistiky v prvním desetiletí lidové demokratické republiky je třeba mít na mysli, že až do r. 1954 nebyl literárněvědný obor při katedře interně vůbec obsazen. Jestliže se i přes tuto nepříznivou okolnost slavistická literárněvědná práce na fakultě úspěšně rozvíjela, bylo to hlavně zásluhou člena korespondenta ČSAV univ. prof. Dr. Franka Wollmana, který, ačkoli je vedoucím katedry rusistiky a literární vědy, přece svým vlastním vědním oborem a pracemi ze srovnávacích dějin slovanských literatur a tradic je slavista. Prof. Wollman koná soubornou přednášku o slovanských literaturách, a to na základě srovnávacím. Kromě toho konal cvičení seminární o srovnávací metodě v slov. literaturách a folkloru.

Rovněž některé práce vedoucího katedry bohemistiky univ. prof. Dr. Josefa Hrabáka mají charakter slavistický (srov. zprávu o katedře českého jazyka a literatury).

Přednášky z jednotlivých neruských literatur konali až do r. 1954 jen externí přednášející. Polskou literaturu přednášel Dr. Mečislav Krhoun, bulharskou lektor Josef Bílý a lužickosrbskou lektor Karel Kyas.

Od r. 1954 přednáší polskou a bulharskou literaturu odb. asistent Dr. Jiří Krystýnek, který je zároveň externím aspirantem pro obor srovnávacích dějin slovanských literatur (školitel prof. Dr. Frank Wollman).

Dr. Mečislav Krhoun

Šedesátiny učitele a obhájce slovanství (o Franku Wollmanovi), Lidová obroda 5. 5. 1948. — *Diskuse o meziválečné literatuře v Polsku*, Host do domu 1954, 31—32. — *A. I. Revjakin, Jazyk jako proek literární uměleckého slohu* (překlad ve sborníku O jazyce literárních děl, Praha 1952, 192—218). — *Úkoly učitele ruského jazyka na pedagogických gymnasiích*. Za lepší vyučování jazyku Lenina a Stalina. Praha 1955, 98—100. — *Porozumění ruskému textu na našich školách*. Ruský jazyk 3, 1952—1953, 174—177.

Lektor Josef Bílý

Ioan Vazov, Lidová obroda 9. 7. 1950. — *Kulturní styky s Bulharskem*, Lidová obroda 13. 2. a 17. 4. 1951. — *Naše přátelství s Bulharskem*, Lidová obroda 22. 4. 1951. — *Básník N. J. Vapcarov*, Lidová demokracie 23. 7. 1952. — *Příspěvek k česko-bulharským stykům*, Lidová demokracie 30. 4. 1953.

V denním tisku uváděl v řadě překladů z bulharské literatury ukázky z tvorby starších i novějších bulharských spisovatelů (na př. Sofronije Vračanského, Eliana-Pelina, Vazova, Jovkova, Rakitina, Zidarova a j.).

Lektor Karel Kyas

Básník Józef Nowak padesátníkem, Národní obroda 22. 9. 1945. — *Kulturní život lužických Srbů*, Národní obroda 1. 11. 1945. — *Lužické drama*, Divadelní zápisník č. 10, Praha 13. 3. 1946. — *Soatopluk Čech a Lužice*, Národní obroda 20. 3. 1946. — *Lužická literatura nová*, Svobodná země, č. 47, Olomouc 20. 11. 1948. — *Nová kniha lužických veršů* (Jurij Bržan), Lidová obroda 22. 6. 1951. — *Nové knihy v Lužici*, Lidové noviny 18. 5. 1951. — *Querella Budissinae z 1585* (vyjde v čas. Lětopis A 3). — *Serbja v Olomucu* (vyjde v čas. Lětopis A 3).

Přeložil v letech 1945—1955 11 lužickosrbských dramát a konal práci zpravodajskou pro časopisy naše i lužickosrbské (na př. pro budyšínský časopis Nowa doba).

Odborný asistent Dr. Jiří Krystýnek

Šedesát let Františka Horečky. Slezský sborník 52, 1954, 245—248. — *Studium slavistiky na filosofické fakultě v Brně*, Slovanský přehled 41, 1955, 109—110. — *Sto let od smrti Adama Mickiewicze*, Host do domu 1955, 499—501. — *Adam Mickiewicz*. (K stému výročí úmrtí.) Rovnost 26. 11. 1955. *Manfred Häckel, Für Polens Freiheit* (recense), Slavia 24, 1955, 516—521. — *Emil Zegadłowicz a skupina Czartaka*, Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada D, Brno 1955,

75—85. — *Latinský protidobnerovský pamflet neznámého příborského veršovce* (vyjde ve Slezském sborníku). — *A. Grobelný—M. Kudělka—A. Sivok, Bibliografie polských silesiak* (recenze). (Vyjde ve Slavii.)

(Zprávu sestavil Jiří Krystýnek za pomoci členů katedry.)

KATEDRA ZÁPADOEVROPSKÉ FILOLOGIE A FONETIKY

Stav literárněvědných oborů na anglistice, germanistice a romanistice byl po znovuootevření filosofické fakulty velmi neutěšený, zvláště po stránce personální. Úmrtím profesorů Dr Frant. Chudoby a Dr Jana Krejčího, kteří působili na filosofické fakultě před druhou světovou válkou, ztenčily se kádry vedoucích vědeckých pracovníků na minimum. Po osvobození naší vlasti zahájil na fakultě přednáškovou činnost jenom romanista prof. Dr Otakar Levý, jehož zdraví však bylo útrapami v koncentračním táboře tak podlomeno, že 7. října 1946 zemřel.

Pro vybavení ústavů bylo opravdu velkým štěstím, že se péčí kustoda Jana Šedy podařilo zachránit ústavní knihovny takřka beze ztrát.

Přes počáteční nedostatek učitelských sil byla ihned zahájena přednášková činnost téměř v plném rozsahu. Na anglistice byl pověřen přednáškami z oboru dějin anglické a americké literatury Dr Karel Štěpaník, který se habilitoval r. 1946 a je nyní státním docentem a vedoucím katedry západoevropské filologie a fonetiky. V poslední době koná přednášky z dějin anglické literatury také odb. asistentka Dr Jessie Kocmanová, která působí od r. 1945 jako lektorka anglického jazyka, a asistentka Dr Lidmila Pantůčková, která na fakultě působí od r. 1950.

Na germanistice supvoval literárněvědný obor od r. 1945 do r. 1950 prof. germánské filologie Dr Leopold Zatočil. Od stud. roku 1950—1951 do konce stud. roku 1954—1955 přednášel dějiny německé literatury docent filosofické fakulty v Olomouci Dr Pavel Trost. Od začátku stud. roku 1952—1953 byl pověřen přednáškami z oboru dějin německé literatury nově ustanovený odborný asistent Dr Karel Krejčí. Nejmladší pracovník v oboru německé literární vědy je Dr Miroslav Beck, který byl ustanoven asistentem od letního semestru 1954—1955. Přednáškami z dějin holandské literatury byla pověřena externí lektorka Erika Solárová, která na fakultě působí od r. 1947.

Na romanistice byl po úmrtí prof. Dr Ot. Levého pověřen přednáškami z dějin francouzské literatury docent Karlovy university Dr Otakar Novák, který byl později jmenován státním docentem na naší fakultě. Od stud. roku 1955—56 koná přednášky z dějin francouzské literatury a z dějin světových literatur odb. asistent Dr Vlad. Stupka, který od r. 1945 působil na fakultě jako lektor specialista. — Přednášky z literatury italské a španělské koná od r. 1948—1949 odb. asistent Dr Jar. Rosendorfský, z literatury r u m u n s k é odb. asistent Dr Pavel Beneš.

Ačkoli tedy literárněvědné obory naší katedry začínaly s poměrně malým počtem pracovníků, kteří by se při zahájení své působnosti na vysoké škole mohli prokázat odbornou vědeckou kvalifikací a delší publikační činností, rozvíjela se nejen pedagogická, ale i badatelská práce ve všech oborech za daných okolností celkem uspokojivě. Žádoucímú plnému rozvoji však vadilo a dosud vadí několik objektivních nesnází, jako naprosto nedostatečný přísun odborné i krásné literatury, zejména vědeckých časopisů ze západních zemí, minimální možnost přímého styku se zahraničními odborníky, vysokými školami a vědeckými institucemi a z toho vyplývající nedostatečná vzájemná výměna názorů, zkušeností a informací. Proto je původní badatelská práce z velké části omezena na výzkum starších historických období a na řešení takových problémů, k nimž je u nás dostupný pramenný materiál.

Pro tyto potíže, které se jednotliví členové katedry západoevropské filologie snaží překonávat vlastní iniciativou, soustřeďuje se jejich práce jednak na předhodnocování a vědecký výklad literárních dějin, a to jak větších úseků (na př. klasicismus, romantismus, kritický realismus), tak i vynikajících jednotlivých zjevů klasické i pokrokové literatury (monografie), dále na teorii a praxi překládání krásné i odborné literatury, na odborné recenze, na redigování vědeckých časopisů. Na přednášky a diskuse o zásadních otázkách teorie literatury a literární vědy, na popularisaci výsledků vědecké práce vlastní i cizí ve formě veřejných předná-

šek, literárních večerů, úvodů nebo doslovů k překladům klasiků, článků nebo referátů v denním tisku, v rozhlasě, seminářů pro učitele jednotných středních škol, výstav atd.

Za jistý úspěch považujeme, že se nám podařilo sladit specifické úkoly jednotlivých oborů i různé zkušenosti jednotlivých pracovníků tak, že jejich práce je z valné části zaměřena ke společným úkolům katedry jako celku a že na některých problémech pracují menší kolektivy, složené z členů všech ústavů. (Sem padá na př. bibliografický soupis romanik a anglistik v českých revuích od r. 1900, který se provádí v organizační spolupráci s Kabinetem pro moderní filologii ČSAV.)

Mimo uvedené, společné úkoly zabývají se literárněvědní odborníci speciální problematikou svých oborů, z níž uvádíme aspoň nejzávažnější:

V anglistice se věnuje hlavní pozornost problémům novodobé anglické literatury, zejména období od osvícenství, romantismu a kritického realismu 19. století až k počátkům socialistického realismu.

V germanistice se soustřeďuje bádání k období renesance, klasicismu, romantismu, realismu a současné pokrokové literatury. (O literárněvědných pracích prof. Dr. L. Zatočila ze starší něm. literatury informuje Sborník prací filosofické fakulty, řada jazykovědná, č. 3.)

V romanistice, v dějinách francouzské literatury zahrnuje výzkum období od renesance do současné doby, zvláště 19. a 20. stol., v dějinách italské literatury zejména 19. a 20. století, ve španělské literatuře rovněž 19. a 20. stol. a významné zjevy pokrokové literatury iberio-americké.

ANGLISTIKA

Doc. Dr. Karel Štěpaník

Studie a články:

George Bernard Shaw. K jeho 90. narozeninám, Svobodné noviny, 26. 7. 1946. — *Sládkova »Anthologie z amerických a britských básníků«* J. V. Sládek. Ročenka »Chudým dětem«, Brno 1946, str. 112—130. — *William Hazlitt jako literární kritik*. Spisy filosofické fakulty MU, Brno 1947, stran 212. — *Keats*. Vyšehrad, roč. 47, č. 10. — *Nenapodobitelný Dickens*. Charles Dickens, Malá Dorritka, předmluva, Melantrich, Praha 1951, str. 7—13. — *Dickensův humanismus*. Charles Dickens, Oliver Twist, doslov, Melantrich, Praha 1952, str. 419—424. — *Dickensův humor*. Charles Dickens, Kronika Pickwickova klubu, doslov, Melantrich, Praha 1952, str. 627—692. — *Henry Fielding*. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada literárněvědná D 1, Brno 1955, str. 108—122. — *Walt Whitman — básník demokracie*. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada literárněvědná D 2, str. 103—119.

Recenze:

O překladu Evansových »Stručných dějin anglické literatury«, ČMF, r. 32, 1949, str. 57—60. — *O »Dile«* Františka Chudoby, Naše věda, r. 26, 1948, str. 25—37.

Skripta:

A Survey of English Literature, 1946, str. 200. — *A Survey of American Literature*, 1949, str. 141. — *English Literature from the American Revolution to Charism*, SPN, Praha 1952, str. 116.

Překlady:

Stephen Spender, V hlavní roli Evropa. Novela, Brno 1947, stran 257 (z angličtiny). — *Sovětské hodnocení britské a americké literatury, díl III.*, V. V. Ivaševa, Anglická literatura XIX. století, SPN, Praha 1953, str. 3—93 a 115—176 (z ruštiny). — *Dějiny anglické literatury. Období romantismu*, SPN, Praha 1955, stran 403 (z ruštiny).

Odb. asistentka Dr. Jessie Kocmanová

Studie a články:

Leavis Grassie Gibbon: Krátká poznámka o málo známém průkopníku socialistického realismu v Británii. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university,

1955, řada literárněvědná D 1, str. 136—140, Brno 1955. — *K vývoji politického a společenského ohlasu marxistické terminologie v angličtině*. Sborník prací fil. fak. brněnské university 1955. Řada filosofická B 3, str. 123—127, Brno 1955.

Recenze a referáty:

K dějinám anglického románu. Arnold Kettle: Introduction to the English Novel. ČMF XXXV, č. 2, str. 117—118, Praha červen 1953. — *Review of Foreign Publications* (přehled marxistického tisku v Československu). Modern Quarterly, Volume 6, No. 2. Londýn 1951, str. 189—190. — *Review of Foreign Publications* (Nový život 1951, č. 1, 2, 3, 4). Modern Quarterly, Vol. 6, no. 4. Londýn 1951, str. 379—380. — *Review of Foreign Publications* (Nový život, k narozeninám Ivana Olbrachta). Modern Quarterly, Vol. 7, no. 4. Londýn 1952, str. 251—252. — *Anglický sborník o socialistickém realismu*, Host do domu, 1954, č. 6, str. 277 (1 strana). — *Kulturní dědictví a socialistický realismus ve Velké Británii*. Referát na konferenci o kritickém a socialistickém realismu, Liblice, 18.—21. dubna 1955.

Překlad:

Antonín Zápotocký: *Rudá záře nad Kladnem*, Praha 1955, str. 445 (do angličtiny).

Popularizační činnost:

Relace pro anglickou sekci Československého rozhlasu k výročí velkých anglických spisovatelů, Dickens (v červnu 1955), Thomase Mora (v červnu 1955), Johna Bunyana (v srpnu 1955), Waltra Scotta (v září 1955).

Jiná literární činnost:

Veršovaný prolog k hře Thomase Dekkera, The Shoemaker's Holiday. Počteno cenou Unity Theatre, London, a předneseno na premiéře této hry, Londýn 1954.

Asistentka Dr Lidmila Pantůčková

Studie:

George Eliotová o umění a její umělecká tvůrčí metoda, Sborník prací fil. fakulty brněnské university, řada literárněvědná D 2, 1955, str. 41—55.

Recenze:

Protiválečný román E. Pargeterové (The Soldier at the Door, 1954), Časopis pro moderní filologii XXXVII, č. 5, str. 309—311.

GERMANISTIKA

Odb. asistent Dr Karel Krejčí

Recenze o knize *Johannesa R. Bechera: Tränen des Vaterlandes*. Deutsche Dichtung aus dem 16. u. 17. Jahrhundert. Sborník prací fil. fakulty brněnské university, řada literárněvědná D 2, 1955, str. 163—164.

Asistent Dr Miroslav Beck

Články:

K teorii epického divadla Berta Brechta. Sborník prací fil. fakulty brněnské university v Brně, řada literárněvědná D 2, 1955. — *Vzpomínková črta o Friedrichu Schillerovi*. Program Slováckého divadla, 1955.

Recenze:

Ke komposici povídek L. Aškenázyho, Host do domu, č. 9, 1954.

Překlady (z angličtiny):

Howard Fast: Děti, Svoboda, Praha 1949, Knihovna Svobody, sv. 63, str. 154. — *Jack London: Lásky k životu*, Praha, Svoboda 1949, Světová četba, sv. 16, str. 106, překlad a předmluva.

ROMANISTIKA

Prof. Dr Otakar Levý, * 3. září 1896, † 7. října 1946

Studie knižní:

Baudelaire, jeho estetika a technika. Spisy filosofické fakulty Masarykovy university v Brně, čís. 45, Brno 1947, str. 414.

Studie časopisecké a úvahy:

Poznámky (1. Tři prsteny, 2. Znal Villon Petrarcu?). ČMF, 29, 1946, str. 174—177. — *O přirovnáních v Dantově »Pekle«.* ČMF, 30, 1947, str. 59—64. — *Z. Tourneur: Une vie avec Pascal.* (Úvaha.) ČMF, 30, 1947, str. 81—83.

Doc. Dr Otakar Novák**Studie a články: a) knižní:**

Renanova theorie slohu. Práce z vědeckých ústavů Karlovy university v Praze. Sv. XLIX. Praha 1946, str. 171.

b) Ostatní:

Anatole France a aktuální tematika. ČMF, 29, 1946, str. 177—183. — *O. Levý: Baudelaire, jeho estetika a technika.* Résumé (francouzské). Spisy filosofické fakulty MU v Brně, čís. 45, Brno 1947, str. 397—413. — *Guy de Maupassant: Kulička.* Úvod. V Praze, Svoboda 1948. Světová četba, sv. 3. — *K otázce francouzského literárního baroka.* Sborník Pocta F. Trávníčkovi a F. Wollmanovi, Brno 1948, str. 332 až 342. — *K sedmdesátinám prof. Dr Josefa Kopala.* ČMF, 35, 1953, str. 4—13. — *Nové vydání překladu Rabelaisova díla.* ČMF, 36, 1954, str. 30—36. — *Anatole France a otázka humanitního studia.* Sborník prací fil. fak. brněnské university III, 1955, řada D, čís. 1, str. 123—135. — *Na okraj Rollandových »Vlků«.* ČMF, 37, 1955, str. 193—203. — *K literární gnoseologii francouzského kritického realismu.* Sborník prací fil. fak. brněnské university III, 1955, řada D, čís. 2. — *Romain Rolland: Jean François Millet. Předmluva.* St. nakl. krásné lit., hudby a umění, 1956. — *Hanuš Jelínek: Zpěvy sladké Francie. Francouzská literatura a lidová poesie.* (Úvod.) St. nakl. krásné lit., hudby a umění, 1956.

Recenze a referáty:

Pres dvě desítky souborných i jednotlivých recenzí o nejnovějších publikacích týkajících se dějin francouzské literatury, a to v Časopise pro moderní filologii (ČMF), jeho cizojazyčné příloze Philologica a v Naší vědě.

Překlady:

Denis Diderot: Rameauův synovec. Praha, Fr. Kosek 1947. — *Překlad francouzských textů v Dějinách francouzské literatury* prof. Dr Josefa Kopala. Praha 1949, Melantrich.

Odb. asistent Dr Vladimír Stupka

se zabývá nejen literaturou francouzskou, která je jeho hlavním oborem, nýbrž i literaturou českou a světovou. Jeho odborná a popularizační publikační činnost je obsáhlá a pro nedostatek místa nelze ji uvést v celém rozsahu. Proto tu zaznamenáváme jen část prací vydaných knižně nebo otištěných v odborných časopisech nebo literárních revuích. Ostatní články a studie shrneme jen číselně. Z bohemistiky je jich 46, z francouzské literatury 14, z ostatních literatur 14; referátů časopiseckých je 26, recenzí o nových knihách 178. K tomu třeba přičíst odborné veřejné přednášky v počtu 16, rozhlasových přednášek 9 a měsíční rozhlasové referáty o knižních novinkách v letech 1946—1948.

Studie:

Josef Václav Sládek, básník sociální vnímavosti (56. roč. sb. Chudým dětem, Brno 1946, 11—31). — *Hlas valašského kraje* (sb. »Na rozloučenou« Palackého reál. gymnasia ve Valašském Meziříčí, 1946, 14—25). — *Básnická pouť Jana Čarka*, (doslov ke knize J. Čarka »Dopis na věčnost«, DMKS, Brno 1947, 134—172). —

Dušemi předchůdců za zákonem pravdy. Studie o slovesném díle Mirka Elpla (doslov ke knize M. Elpla »Tři zlaté poháry«, DMKS, Brno 1947, 163—190). — *Básnický kraj Františka Lazeckého* (doslov ke knize F. Lazeckého »Bratr Svět«, DMKS, Brno 1947, 101—135). — *Literární dílo Jindřicha Spáčila* (doslov ke knize J. Spáčila »Ať žije sněm«, DMKS, Brno 1947, 343—377). — *Slovesné dílo Františka Neužila* (doslov ke knize F. Neužila »Plemeno Hamrů«, DMKS, Brno 1947, 347—363). — *Básník Samsona.* Studie o slovesném díle Frédéricie Lefěvra (doslov ke knize F. Lefěvra »Samson kouzelník«, DMKS, Brno 1947, 179—190). — *Od reportáže k umění.* Studie o slovesném díle bratří Tharaudů (doslov ke knize J. a J. Tharaudových »Sambova pouť«, DMKS, Brno 1948, 189—226). — *Kraj a lid Jana Knoba* (doslov ke knize J. Knoba »Písmo času«, DMKS, Brno 1948, 231—253). — *Literatura na Kroměřížsku* (sb. »Naše Kroměříž«, Praha 1948, 37—43).

Studie kratší:

Otakar Levý (nekrolog), *Naše věda*, XXIV, 1946, 310—312. — *Do roku Bezručova.* Kolo, XI, 1946—1947, 65—66. — *Nad lyrikou Vojtěcha Martínka.* Kolo, XI, 1946—1947, 103—104. — *Z nové literatury bezručovské.* Kolo, XI, 1946—1947, 176—177. — *Na besedě u Jindřicha Spáčila.* Kolo, XII, 1948, 4—10. — *K 70. narozeninám Stanislava Kovandy.* Kolo, XII, 1948, 25—29. — *Slunný samotář František Táborský.* *Naše Valašsko*, XI, 1948, 1—2. — *Duše kraje v díle Vojtěcha Martínka.* *Naše Valašsko*, X, 1947, 74—80. — *Moraavský Kras v krásné literatuře.* *Československý Kras*, III, 1950, 195—198. — *Jak se překládá Victor-Hugo.* *Česká literatura*, I, 1953, 155—156. — *Autor Duchů zákonů.* *Host do domu*, 1955, 2, 69. — *Dramatik Armand Salacrou v letech třicátých.* *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university*, řada D, čís. 2.

Práce bibliografické:

Pro bibliografický soupis »Romanika v českých revuích« vvxcerpovány tyto revuē: *Časopis pro moderní filologii* (1911—1954), *Český časopis filologický* (1942 až 1945), *Naše věda* (1914—1950), *Slovo a slovesnost* (1935—1952), *Lumír* (1900—1940), *Novina* (1908—1912), *Cesta* (1919—1950), *Kmen* (1918—1921), *Nové Čechy* (1918 až 1937), *Červen* (1918—1921), *Šaldův zápisník* (1928—1937), *Listy pro umění a kritiku* (1933—1937), *Kritický měsíčník* (1938—1948), *L'Europe Centrale* (1926 až 1938), *Revue française de Prague* (1922—1958), *Rozpravy Aventina* (1925—1930), *Sever a východ* (1925—1930), *Přehled* (1902—1914), *Morava* (1925—1926).

Výstava:

Na výstavě »100 let českého národního života 1848—1948« v Kroměříži navrhl a uspořádal úsek *Pisemnictví*. Pro touž výstavu navrhl a vypracoval i *Literární mapu Moravy a Slezska v l. 1848—1948*.

Odb. asistent Dr Jaroslav Rosendorfský

Studie a články:

Divadelní ohlasy z Říma. *Literární noviny*, roč. XVI, č. 5—6, str. 84—86. — *Španělské divadlo v Paříži.* *Literární noviny*, roč. XV, č. 7—8, str. 116—119. — *Tři pohledy do minula a do přítomna.* *Literární noviny*, roč. XV, č. 9—10, str. 153—156. — *Roma nell' opera di F. X. Šalda.* *Pagine nuove*, roč. III, č. 12, str. 557—562. — *Výročí nesmrtelné knihy.* *Host do domu*, roč. 1955, č. 5, str. 231—233.

Kromě toho Dr Rosendorfský za svého pobytu v Paříži a v Římě spolupracoval s *Lidovými novinami*, kam poslal v l. 1946—1948 na 20 fejetonů a článků.

Překlady:

Fabio Tombari. Kniha o zvířatech. Praha 1946 (z italštiny). — *Jorge Amado: Země zlatých plodů,* Praha 1950 (z portugalštiny). — *J. M. Eça de Queiroz: Rekvie.* Praha 1951 (z portugalštiny).

Zprávu sestavili doc. Dr Karel Štěpánek s kolektivem (doc. Dr Otakar Novák, Dr Vlad. Štupka, Dr Karel Krejčí, Dr Lidmila Pantůčková).

KATEDRA STAROVĚKÉ KULTURY

Studium antických literatur má na brněnské filosofické fakultě svou bohatou tradici. Po osvobození navázali na ni členové semináře pro klasickou filologii a v hojně míře obohatili naši literaturu jak pracemi původními, tak zejména překlady. Charakterisovala-li tyto práce do r. 1948 především rozsáhlá a bezpečná znalost materiálu, vyznačují se práce, vzniklé po tomto roce, ještě tím, že v nich pracovníci semináře usilují i o nový vědecký výklad antických literatur se stanoviska marxisticko-leninského pohledu na antické slovesné umění a na antickou společnost vůbec. Jsou to zejména úvodky prof. Ferd. Stiebitze k překladům Aristofanova Pluta a k druhému vydání řecké lyriky, v nichž prof. Ferdinand Stiebitz vykládá díla řecké poesie v souvislosti s vývojem řecké společnosti. Avšak i pro práce ostatních členů semináře jsou tyto snahy charakteristické. Nemalou zásluhu mají na tom i četné diskuse na zasedáních katedry starověké kultury, na nichž se vědečtí pracovníci snaží dospět k nejpravdivějšímu zobrazení a výkladu slovesných výtvorů antické společnosti. K tomu se druží sledování antických pokrokových tradic v evropské vzdělanosti, jemuž se věnuje prof. Jaroslav Ludvíkovský, spolu s významnými příspěvky, kterými objasňuje a šťastně řeší sporné problémy našich nejstarších latinských legend, a zároveň pramenů historických. Nemalou pozornost věnuje také studiu díla J. A. Komenského.

Přehled prací členů katedry starověké kultury zahrnuje jen ty práce, které se týkají antických literatur. Toliko pro informaci uvádíme, že členové katedry buď zcela přeložili nebo se účinně podíleli na překladu pěti knih z oborů starověkých dějin a latinské mluvnice z ruštiny a pod.

Prof. Dr. Jaroslav Ludvíkovský

Překlady:

Diogenes Laertios, Život a učení filosofa Epikura. Rovnost, Praha 1952, str. 117.

Články:

Komenský a Balbín, Věda a život 1945, str. 472—479. — *Za Vladimírem Grohem,* Listy filologické 1946, str. 1—7. — *Slovanský humanismus obrozený,* Sborník Slovanství etc., Brno 1947, str. 93—119. — *K šedesátinám Karla Svobody,* Slovesná věda 1948, str. 257—240. — *Dvoji setkání.* LF 1948, str. 244—251. — *Václav Písecký a náš národní humanismus,* sbor. »170 let píseckého gymnasia«, str. 132—144. — *Klasická filologie v poválečném Československu,* Meander 1949, str. 202—208. — *K václavské legendě Laurentia z Montecassina,* Slovesná věda 1950, str. 174—176. — *Rytmičké klausule Kristiánovy legendy a otázka jejího datování,* LF 1951, str. 169 až 190. — *La légende du prince-laboureur Přemysl et sa version primitive chez le moine Christian,* Charisteria Th. Sinko, Varsaviae 1951, pp. 151—168. — *Královny studie humanistické,* LF 1953, str. 182—188. — *Crescente fide, Gumpold a Kristián,* Sborník prací filosofické fakulty brněnské university 1955, III, č. 4, str. 48—66. — *Komenského Metafysika z leningradského rukopisu,* LF 1955, str. 87—95. — *Václavská legenda XIII. stol., »Ut annuncietur«,* LF 1955, str. 210—223.

Delší recenze:

Dva české překlady Lucretia, LF 1949, str. 131—139. — *O Kristiána I,* Naše věda 1949, str. 209—239. — *O Kristiána II,* Naše věda 1950, str. 158—173; 197—216. — *Jubilejní literatura k 600. výročí Karlovy university,* Naše věda 1950, str. 57—65.

Recenze, referáty a drobné zprávy:

v LF, NV, ČMM, Svob. novinách, Lidové demokracii a j.

(Sestavil Dr. Radislav Hošek za pomoci členů katedry.)

Prof. Dr. František Novotný

Knížně:

Výbor z řečí Demosthenových, Praha 1946. — *O Platonovi,* díl I. a II., Praha 1948, díl III. sešitové vydání, Praha 1948, komplet 1951.

Překlady:

Platon, Listy, Praha 1945. — *Symposion,* 3. vyd., Praha 1947. — *Faidros,* 2. vyd., Praha 1948.

Odborná spolupráce:

I. M. Tronskij, Dějiny antické literatury I, Řecká literatura (překlad z ruštiny).

Články:

Život Josefa Krále, LF I (LXXVI), 1953, str. 161—170. — Josef Král jako metrik a gramatik, LF I (LXXVI), 1953, str. 171—181.

Recenze a referáty:

Karel Svoboda: O literárním slohu, NV XXIV, str. 19—21. — Dvě nová překladatelská díla Ferd. Stiebitze, Naše věda XXV, str. 1—9. — K. Svoboda: O literárních družích, Naše věda XXVI, str. 8—11.

Prof. Dr Ferdinand Stiebitz

Knižně:

Stručné dějiny římské literatury, 2. vyd., Praha 1946.

Překlady:

Thukydides, Perikleova řeč nad padlými, 1946. — Sappho: Z písní lásky, 1945. — Plutarchos: Hostina sedmi mudrců, 1947. — Plutarchos: Čtyři životopisy, 1948. — Apuleius, Proměny čili Zlatý osel, 2. vyd., 1948. — Řecká lyrika, 1. vyd., 1945, 2. vyd., 1954. — Aristofanes, Plutos, 1954. — Aristofanes, Acharňané, 1954. — Aristofanes, Mír, 1954.

Články:

Macharova »Krajina asijská« (Sborník k sedmdesátinám prof. Fr. Novotného, 1951, rukopisně). — Josef Král jako překladatel a badatel o české prosodii (LF II, 77, 1954, str. 1—8). — K řeckým epigramům o nahluhlých (Sborník prací D 1, 1955, str. 41—47). — Politická satira Aristofanova (Host do domu 1954, č. 7).

Z rozsáhlejších vědeckých recenzí:

Nové překlady z antické filosofie (Naše věda 24, 1946, str. 131—144; 140—254).

Dále uveřejnil různé články, referáty, nekrology a drobné zprávy týkající se antických literatur a poesie novořecké (Naše věda, Svobodné noviny, Literární noviny, Lidová demokracie) a přednesl z oboru antických literatur několik přednášek a upravil pro rozhlas antické divadelní hry.

Odb. asistent PhDr Antonín Bartoněk

Článek:

K problému jazykového míšení v literárním díle. Sborník prací D 1, 1955, str. 154—161.

Recenze:

P. Oksala, Die griechischen Lehnwörter in den Prosaschriften Ciceros, Sborník prací filosofické fakulty v Brně D 2, 1956, str. 157—161.

Odb. asistent PhDr Radislav Hošek

Články:

Sociální pozadí Augustinova spisu O boží obci, Sborník prací filosofické fakulty v Brně, B 1, 1953, str. 67—99. — La philologie classique en Tchécoslovaquie, Bulletin de l'Association Guillaume Budé, Paris 1949, str. 108—115.

Recenze:

G. Przychocki, Styl tragedij Anneusza Seneki, LF 71, 1947, str. 311. — S. Skimina, Harmonia między formą rytmiczną a thescią w pesniach Horacjusza, LF 71, 1947, str. 311—312. — J. Schnayder, Periegeza w literaturze greckiej, LF 71, 1947, str. 312. — M. Plezia, De Andronici Rhodii studiis Aristotelicis, LF 71, 1947, str. 312—313. — L. Madyda, De concinnitate formae et argumenti quid antiqui artis iudices traderint, LF 71, 1947, str. 313. — G. Przychodski, Historia listów św. Grzegorza

z Nazjanzu, LF 71, 1947, str. 513. — I. M. Tronskij, *Istorija antičnoj literatury*, LF 72, 1948, str. 293—295. — V. Steffen, *De somnio Herondae*, LF 74, 1950, str. 37. — *Istorija grečeskoj literatury*, LF 74, 1950, str. 149—152. — V. Klinger, *Arriana Flavia* z *Nikomedií Žegluga dookola Pontu Euksyňského*, LF 73, 1949, str. 208. — Steffen, V., *De duobus Sapphus carminibus redivivis*, LF 73, 1949, str. 206—207.

Dále překlady z ruské krásné literatury, rozhlasové úpravy, veřejné přednášky a pod.

ZPRÁVY

Nově objevený zlomek staročeské Alexandreidy.

Dr Péter Király, pracovník Maďarské akademie věd, objevil v seminární knihovně v Ostrihomu nový, dosud neznámý zlomek staročeské básně o Alexandru Velikém, který označil jako ostříhomský zlomek staročeské Alexandreidy (Alx 0). Zlomek se zachoval na dvou pergamenových ústřížcích, jichž bylo použito k upevnění vazby latinského prvotisku (čtvrtého svazku Bonaventury). Oba ústřížky spolu souvisí a jsou spodní částí stránky pergamenového kodexu. Nově objevený zlomek je osmý a nejkratší ze všech dosud známých; obsahuje celkem 86 řádků. Přes svůj nevelký rozsah je cenným příspěvkem pro poznání skladby, neboť je částí X. knihy Alexandreidy, z níž se v ostatních zlomcích nedochovalo nic. Podle názoru objevitelova je zlomek prepisem starší předlohy a byl napsán někdy na počátku poslední třetiny XIV. století. Je nezávislý na německé Alexandreidě Ulricha z Eschenbachu, hlavním pramenem byla latinská báseň Gualtera Castellionského, zpracování je však samostatné. Podle objevitele není ostříhomská Alexandreida součástí žádného z dosud známých zlomků, nýbrž úryvkem textu dosud neznámého.

O novém objevu podal zprávu prof. Josef Kurz na společném zasedání kateder bohemistiky a slavistiky filosofické fakulty v Brně dne 8. března 1956.

Ostříhomský zlomek, který je významným přínosem maďarské slavistiky k dějinám staročeské literatury a dokladem živého zájmu maďarských vědců o slovanskou kulturu, se stane předmětem dalšího zkoumání našich odborníků, zejména akademika Ryšánka a prof. Vážného, známého badatele o Alexandreidě.

Jiří Krystýnek.